

De publieke opinie over het doden van krabben, kreeften en vissen voor consumptie

Factsheet over een beknopte peiling onder de
Nederlandse bevolking

Stichting Vissenbescherming
Nederlandse Vereniging tot Bescherming van
Dieren

vissen bescherming

Amsterdam, 12 mei 2016
Projectnummer: Z7694
Drs. Bram van der Lelij
Cecilia Keuchenius MSc

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage - anders dan integrale publicatie - is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
	Samenvatting	2
2	Onderzoeksresultaten	3
2.1	Houding tegenover het doden van krabben/kreeften	3
2.2	Houding tegenover het slachten van op zee gevangen vis	6
	Methode van onderzoek	8
	Gewogen en ongewogen data algemeen Nederlands publiek	9

1 Inleiding

Achtergrond

De Stichting Vissenbescherming is opgericht in 2000 om mensen diervriendelijker en respectvoller om te laten gaan met vissen en andere in het water levende dieren. De Stichting verstrekt hiertoe wetenschappelijk onderbouwde informatie over het bewustzijn, het gedrag en de pijnbeleving van vissen en andere zeedieren. Verder stelt ze de ruwe behandeling van vissen in de (zee)visserij, de viskweek, de hengelsport, de visstroperij, het beheer van de binnenwateren en het houden van vissen thuis in aquaria voortdurend ter discussie in de media. Ze probeert door middel van goede informatie en regelgeving de diervriendelijke behandeling van vissen en andere zeedieren te bevorderen.

De Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren maakt deel uit van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van dieren. Ze komt op voor alle dieren: in het wild levende dieren, gezelschapsdieren, consumptiedieren, hobbydieren, proefdieren en amusementsdieren, en wil uiteindelijk toe naar een situatie waarin het welzijn van ieder dier gewaarborgd en vanzelfsprekend is in onze maatschappij. Ook het welzijn van vissen, krabben en kreeften valt hieronder.

Doelstelling

De Stichting Vissenbescherming en De Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren willen inzicht in de publieke meningsvorming over de manier waarop vissen en krabben/kreeften worden gedood voor consumptie. Op basis hiervan kunnen voorlichting en lobby nader worden vormgeven.

Onderzoek

In opdracht van de Stichting Vissenbescherming in naam van dhr. A.J. Dekker, en De Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren, heeft Motivaction International B.V. een beknopt online onderzoek uitgevoerd naar het draagvlak bij het brede publiek voor diverse manieren om krabben en kreeften te doden voor consumptie. Ook wordt kort ingegaan op het doden van vis voor consumptie.

Methode en opzet

Het onderzoek is uitgevoerd onder 1.008 Nederlanders tussen 18 en 70 jaar in de periode van 13 tot 20 april 2016. De steekproef is representatief voor leeftijd, geslacht, opleiding, regio en waardenoriëntatie (Mentality-milieu). De conceptvragen zijn aangeleverd door de Stichting Vissenbescherming en Motivaction heeft op basis daarvan een definitieve vragenlijst ontwikkeld.

Samenvatting

Tweederde denkt dat krabben/kreeften pijn kunnen ervaren en bijna helft is voor het verplicht elektrisch verdooven en doden direct na de vangst

Tweederde van de Nederlandse bevolking denkt dat krabben/kreeften pijn kunnen ervaren.

In lijn hiermee vindt tweederde het onacceptabel dat krabben/kreeften onverdoofd in de oven of magnetron worden geplaatst voor consumptie. Ruim de helft (55%) geeft aan dat ook het levend koken van krabben/kreeften onacceptabel is. Een meerderheid (58%) is dan ook voor een verbod op het levend koken van krabben/kreeften.

De voorgelegde methode om krabben en kreeften te doden die de meeste steun krijgt, betreft het eerst elektrisch verdooven van de krabben en kreeften, voordat zij worden gedood en gekookt (48% acceptabel en 19% onacceptabel).

Bijna de helft (45%) van de bevolking vindt dan ook dat het verplicht moet worden om krabben/kreeften direct na de vangst elektrisch te verdooven en te doden en dat horeca alleen krabben/kreeften mogen verkopen als die direct na de vangst elektrisch zijn verdoofd en gedood.

Hoewel veel Nederlanders het belangrijk zeggen te vinden dat krabben en kreeften elektrisch verdoofd worden voordat zij gedood worden, is maar een derde bereid daar meer voor te betalen.

Bijna de helft voor verbod op onverdoofd opensnijden op zee gevangen vis

Een kleine meerderheid van de Nederlanders geeft aan op de hoogte te zijn dat op zee gevangen vis meestal onverdoofd wordt opgesneden om de ingewanden te verwijderen.

Als zij over deze slachtmethode horen, geeft ruim vier op de tien (42%) aan dat zij dit een onacceptabele slachtmethode vinden. Nog een iets grotere groep (46%) vindt dat hier een verbod op moet komen.

Als Nederlanders bekend worden gemaakt met deze praktijk van onverdoofd slachten, geeft 13% aan dat zij hierdoor minder (of geen) vis meer zouden gaan eten (of dit nu al doen om deze reden). Bijna tweederde geeft aan zijn gedrag hier niet door aan te passen.

2 Onderzoeksresultaten

2.1 Houding tegenover het doden van krabben/kreeften

17% eet minstens één keer per jaar krab/kreeft als onderdeel avondmaaltijd

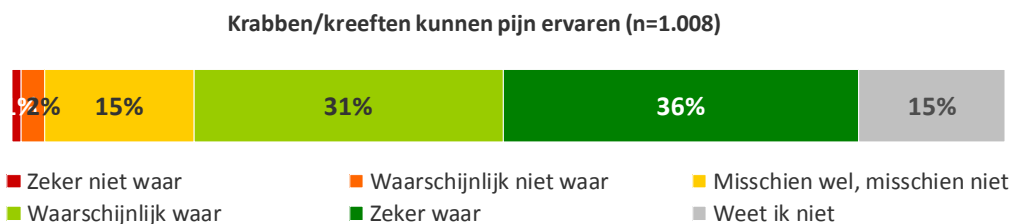
- 17% van de Nederlanders eet minstens één keer per jaar kreeft of krab als onderdeel van de avondmaaltijd: 1% wekelijks, 4% één of meerdere keren per maand en 12% één tot een paar keer per jaar. Daarnaast eet 16% weleens krab of kreeft, maar minder dan één keer per jaar.
- Tweederde (67%) eet helemaal nooit krab/kreeft als onderdeel van de avondmaaltijd.

- Een derde (35%) van de Nederlanders eet minstens één keer per jaar krab/kreeft als broodbeleg (zoals krabsalade)¹: 2% wekelijks, 10% één of meerdere keren per maand en 23% één tot een paar keer per jaar. Daarnaast eet 12% dit weleens, maar minder dan één keer per jaar.
- Ruim de helft (54%) eet helemaal nooit kreeft of krab als broodbeleg.

Tweederde denkt dat krabben en kreeften pijn kunnen ervaren

- Tweederde (67%) van de Nederlanders denkt dat krabben en kreeften pijn kunnen ervaren (waarschijnlijk/zeker waar).
- 3% denkt dat krabben/kreeften *geen* pijn kunnen ervaren, 15% denkt dat dit misschien wel maar misschien ook niet zo is en 15% geeft aan dit niet te weten.

Figuur 1: Kennis: In hoeverre denk je dat de volgende stelling waar of niet waar is?

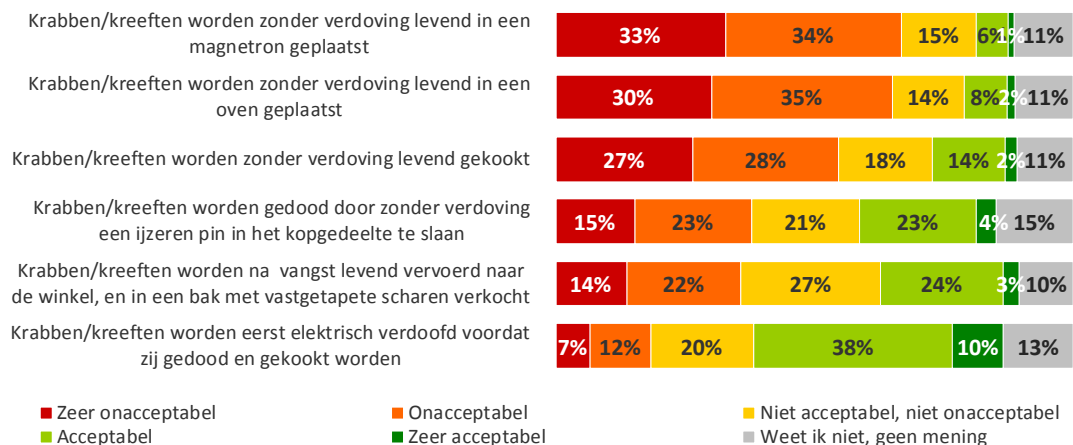

¹ In deze producten is vaak niet of in zeer beperkte mate echte krab of kreeft verwerkt, maar wordt gebruik gemaakt van gelijkmakende producten.

Meerderheid vindt onverdoofd doden van krabben en kreeften onacceptabel

- Van de voorgestelde methoden om krabben en kreeften te doden, vinden Nederlanders het het minst acceptabel dat ze worden gedood door hen zonder verdoving in een magnetron (67% onacceptabel) of oven te doen (65%).
- Ook vindt een meerderheid het onacceptabel dat zij zonder verdoving worden gekookt (55%).
- Een ruime minderheid - 38% - vindt het onacceptabel dat zij gedood worden door een ijzeren pin in het kopgedeelte te slaan. Circa een kwart (27%) vindt dit wel acceptabel.
- Een bijna even grote groep - 36% - vindt het onacceptabel dat zij levend naar een winkel worden vervoerd en daar in een bak met vastgetapete scharen worden verkocht. Ook deze methode vindt circa een kwart (27%) wel acceptabel.
- Verreweg de meeste steun bestaat voor de methode waarbij krabben/kreeften eerst elektrisch worden verdoofd voordat zij worden gedood en gekookt (48% vindt dit acceptabel en 19% onacceptabel).

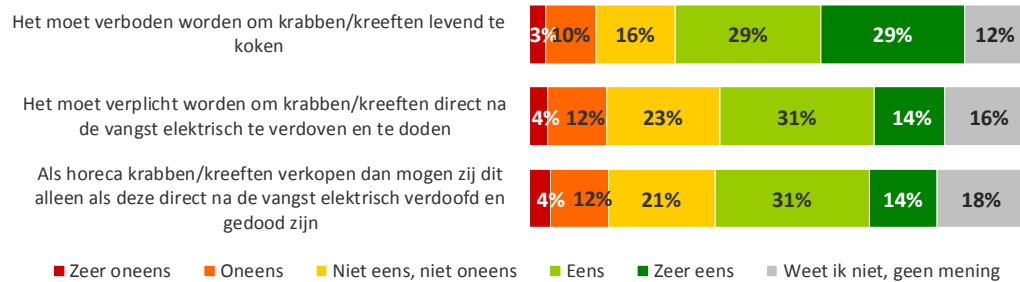
Figuur 2: Houding doden krabben/kreeften: In hoeverre vind je het acceptabel om krabben/kreeften zo te doden voor consumptie? (n=1.008)

Bijna helft voor verplichte elektrische verdoving en doden krab/kreeft direct na vangst

- 58% van de Nederlanders vindt dat het verboden moet worden om krabben/kreeften levend te koken. Een kleine groep - 13% - is het hier niet mee eens.
- 45% vindt dat het verplicht moet worden om krabben/kreeften direct na de vangst elektrisch te verdooven en te doden. Een kleine groep - 16% - is het hier niet mee eens.
- Eveneens 45% vindt dat horeca alleen krabben/kreeften mogen verkopen als deze direct na de vangst elektrisch zijn verdoofd en gedood. Ook hiervoor geldt dat een kleine groep - 16% - het hier niet mee eens is.

Figuur 3: Houding verbod slachtmethode: In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? (n=1.008)

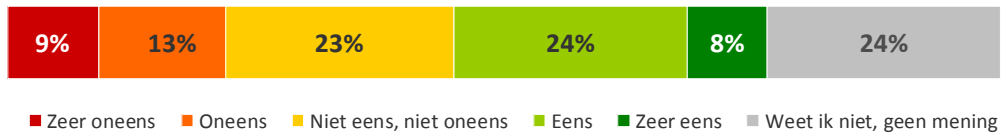

Een derde wel en een vijfde niet bereid om meer te betalen voor direct na vangst verdoofde en gedode krabben/kreeften

- Een derde (32%) van de Nederlanders geeft aan bereid te zijn extra te betalen voor krabben/kreeften die direct na de vangst elektrisch zijn verdoofd en gedood.
- Circa een vijfde (22%) is hier niet toe bereid, 23% is het niet eens maar ook niet oneens met deze stelling en 24% weet dit niet.

Figuur 4: Betaalbaarheid: In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stelling?

Ik ben bereid extra te betalen voor een krab/kreeft als die direct na vangst elektrisch is verdoofd en gedood (n=1.008)

2.2 Houding tegenover het slachten van op zee gevangen vis

Ruim drie op de tien Nederlanders eet wekelijks vis

- Bijna negen op de tien (88%) Nederlanders eet minstens één keer per jaar vis: een derde (32%) wekelijks, 41% één of meerdere keren per maand en 15% één tot een paar keer per jaar.

Kleine meerderheid bekend met onverdoofd slachten van op zee gevangen vis

- Desgevraagd denkt een kleine meerderheid (59%) van de Nederlanders dat op zee gevangen vis meestal zonder verdoving wordt opengesneden om de ingewanden te verwijderen (waarschijnlijk/zeker waar).
- 7% denkt dat dit *niet* waar is, 15% denkt dat dit misschien wel maar misschien ook niet gebeurt en 19% geeft aan dit niet te weten.

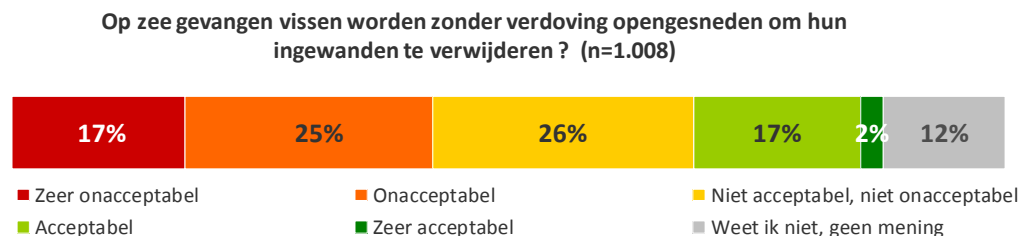
Figuur 5: kennis van doden op zee gevangen vis: In hoeverre denk je dat de volgende stelling waar of niet waar is?

Ruim vier tiende vindt het onverdoofd slachten van op zee gevangen vis niet acceptabel, een vijfde wel

- Ruim vier op de tien (42%) Nederlanders vindt het (zeer) onacceptabel dat op zee gevangen vis zonder verdoving wordt opgesneden om de ingewanden te verwijderen.
- Een op de vijf (19%) vindt deze methode wel acceptabel, een kwart (26%) vindt dit niet acceptabel maar ook niet onacceptabel en 12% heeft hier geen mening over.

Figuur 6: Houding tegenover doden op zee gevangen vis: In hoeverre vind je het acceptabel om vissen zo te doden voor consumptie?

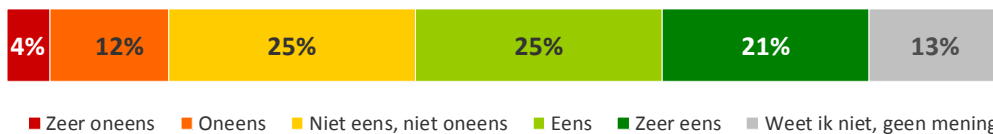

Bijna helft Nederlanders voor verbod op onverdoofd slachten van vis

- Bijna de helft (46%) van de Nederlanders is het eens met de stelling dat het onverdoofd open snijden van vissen en het verwijderen van hun ingewanden verboden moet worden.
- 16% is het hier niet mee eens, een kwart (25%) is het hier niet mee eens, maar ook niet mee oneens en 13% heeft hier geen mening over.

Figuur 7: Houding verbod slachtmethode vissen

Het moet verboden worden om vissen zonder verdoving open te snijden om hun ingewanden te verwijderen? (n=1.008)

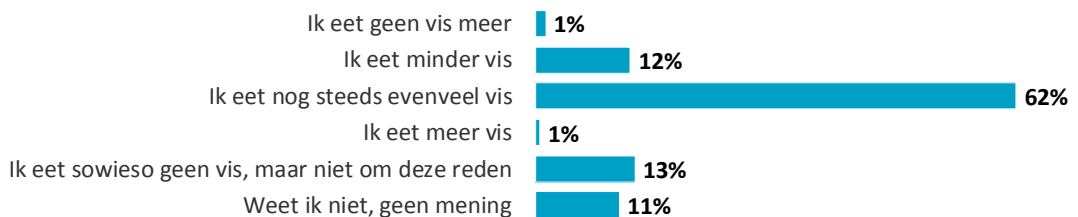

Een op acht zegt minder vis te eten als men weet van onverdoofd slachten zeevis

- Een op de acht (13%) Nederlanders geeft aan minder vis te zullen eten (of al eet) als men wist dat op zee gevangen vis onverdoofd wordt opgesneden om ingewanden te verwijderen (1% eet geen vis meer, 12% minder).
- 62% zou evenveel vis blijven eten als zij nu al doen.²

Figuur 8: Houding slachtmethode vissen

Als je zou weten dat op zee gevangen vis zonder verdoving wordt opgesneden om de ingewanden te verwijderen, in hoeverre heeft dit gevolgen voor hoe vaak je vis eet? / Je geeft aan te weten dat op zee gevangen vis zonder verdoving wordt opgesneden om de ingewanden te verwijderen, in hoeverre heeft dit gevolgen voor hoe vaak je vis eet? (n=1.008)

² Hierbij merken we wel op dat niet gevraagd is of visconsumenten zich bewust zijn van de herkomst van de vis die zij eten: zee, rivier, kweek.

Methode van onderzoek

Het onderzoek is gebaseerd op een representatieve steekproef onder Nederlanders tussen de 18 en 70 jaar (n=1.008).

De dataverzameling vond plaats van periode van 13 tot en met 20 april 2016. Voor de dataverzameling is gebruikgemaakt van het StemPunt-panel van Motivaction (www.stempunt.nu) waar momenteel ongeveer 80.000 Nederlanders lid van zijn.

Bij de steekproeftrekking en -weging is gebruikgemaakt van propensitytechnieken. Hiermee is een representatieve afspiegeling verkregen voor sociodemografische kenmerken (leeftijd, opleiding, geslacht, regio) en sociaal-culturele oriëntaties (Mentality-milieus) en de interacties tussen deze 5 kenmerken. Daarbij fungeerde het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS.

Gewogen en ongewogen data algemeen Nederlands publiek

De ongewogen percentages zijn de werkelijke steekproefpercentages. Om te zorgen dat de data een representatieve afspiegeling zijn van de Nederlandse bevolking, zijn de data propensity gewogen (zie methode van onderzoek). De onderzoeksresultaten zijn gebaseerd op deze gewogen percentages.

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	n	%	n	%
Leeftijd				
18 t/m 24 jaar	80	7,9	163	16,2
25 t/m 34 jaar	113	11,2	168	16,6
35 t/m 44 jaar	172	17,1	190	18,9
45 t/m 54 jaar	221	21,9	209	20,8
55 t/m 70 jaar	422	41,9	277	27,5
Opleidingsniveau				
Hoog (wo/hbo)	302	30,0	249	24,7
Middel (havo/vwo/mbo/mavo)	512	50,8	517	51,3
Laag (lbo/basisschool/geen opleiding)	194	19,2	242	24,0
Geslacht				
Mannen	516	51,2	492	48,8
Vrouwen	492	48,8	516	51,2
Mentality-milieu				
Moderne burgerij	267	26,5	225	22,3
Opwaarts mobielen	109	10,8	155	15,4
Postmaterialisten	122	12,1	93	9,2
Nieuwe conservatieven	105	10,4	79	7,8
Traditionele burgerij	95	9,4	112	11,1
Kosmopolieten	134	13,3	127	12,6
Postmoderne hedonisten	102	10,1	112	11,1
regio				
3 grote gemeenten	84	8,3	122	12,1
West	284	28,2	293	29,1
Noord	112	11,1	102	10,1
Oost	218	21,6	211	20,9
Zuid	272	27,0	239	23,7
Randgemeenten				